

شبکه خبر، صدای مقاومت در روزهای سخت؛

تربیتی مؤثر و قابل اعتماد

در روزهای جنگ رمضان عرصه رسانه‌های کشور همچون سایر بخش‌ها، آزمونی سنگین و سرنوشت‌ساز را در پیش رو دارد. در میان شبکه‌های مختلف رادیویی و تلویزیونی، شبکه خبر از اولین لحظات حمله آمریکا و رژیم صهیونیستی در صبحگاه شنبه ۹ اسفند ماه، در دهمین روز از ماه مبارک رمضان، تلاش کرد جایگاه خود را به‌عنوان تربیتی مؤثر، قابل اعتماد و وحدت‌بخش تثبیت نشان دهد. قطع اینترنت سراسری و دسترس مخاطبان به اینترنت ملی این شبکه را به تنها پایگاه تصویری از فضای پیش‌رو تبدیل کرد. مدیران این شبکه با تجاربی که در جنگ ۱۲ روزه از اطلاع‌رسانی لحظه به لحظه کسب کرده بودند تلاش کردند در این تجاوز آمریکایی صهیونی با پوشش دقیق، بی‌وقفه و مسئولانه تحولات جنگ، فراتر از روال معمول خبری، به‌مثابه بازویی فرهنگی در حفظ انسجام و آرامش جامعه عمل کنند. این شبکه علاوه بر پوشش سوگوار شهادت رهبر معظم انقلاب اسلامی در سراسر کشور نگاه خود را بر دفاع از وطن و پوشش لحظه‌ای عملیات وعده صادق ۴ متمرکز کرد و نشان داد که اگرچه ضایعات عمیق و نقطه‌ای از خلأ معنوی برای ملت ایران رخ داده اما در فضای جنگ ترکیبی، نمایش قدرت و اقتدار ایران را فراموش نخواهد کرد. این رویکرد موجب شد تا مردم احساس کنند رسانه ملی صرفاً در پی اقیاع یک‌سویه نیست، بلکه در تلاش است آنان را نیز در سیر روایت مشارکت دهد.

سوگ و مقاومت تلویزیون در ماه خدا

از همان روزهای آغازین جنگ، وقتی سایه اضطراب و التهاب بر چهره شهر افتاد و خیابان‌ها خلوت و ساکت شدند، مردم روزه‌دار که اوقات سحر و افطار خود را با برنامه‌های تلویزیون و رادیو همراه می‌کردند حالا منتظر تغییر جدول پخش بودند. فضای پس از شهادت رهبر انقلاب، آکنده از اندوه و درد و حسرت بود و ویژه‌های سحر و افطار با انعطاف به سمت فضای سوگ و پس از آن فضای حماسه و مقاومت توانستند حس میهن‌پرستی و اقتدار را در دل مخاطبین حفظ کنند. شبکه یک سیما در لحظات نزدیک به افطار با برنامه «جبهه» میزبان روزه‌داران بود که شامل گفت‌وگو با شاهدان عینی دفاع مقدس هشت ساله و ۱۲ روزه است. این برنامه علاوه بر خاطرات ایثارگران دفاع مقدس به روایت مردمی در جنگ ۱۲ روزه می‌پردازد. پل ارتباطی بین موضوع کلی برنامه «جبهه» و توجه به معنویت سبب شده پیوند ماه مبارک رمضان و مقاومت شکل بگیرد. رمز پیروزی در هر دو جنگ، از زبان شاهدان عینی، توکل به خدا و اتکا به ارزش‌های دینی و قرآن کریم است که در برنامه «جبهه» مورد توجه قرار گرفته است و این رمز پایداری و پیروزی ملت ایران است.

از شب‌نشینی آرام فرهنگی تا صدای مردم در ایران امروز

شبکه یک سیما امسال تلاش کرد با برنامه شبانگاهی «امشب» سه شب در هفته یعنی شنبه،

دوشنبه و چهارشنبه، ساعت ۲۳:۰۰ آنتن شبکه یک را به خود اختصاص دهد. «امشب» یک شب‌نشینی ادبی و هنری است که با رویکردی آرام، عمیق و متفکرانه با تهیه‌کنندگی محمدحسین بزرگ‌راد و محسن رسولی طراحی شده است. از نظر ساختاری، «امشب» ترکیبی است از میزگردهای ادبی، روایت‌گویی، خاطرات، حکایات حکمت‌آمیز و بخش‌های گفت‌وگومحور که تکه‌هایی از فرهنگ ایرانی اسلامی را در قالبی امروزی بازمی‌نمایاند. در هر قسمت از این برنامه، مجریان مختلفی روی صحنه می‌آیند؛ محمدحسین مولایی، داود نماینده و محمدرضا طهماسبی اجرای بخش‌های متفاوت را بر عهده دارند که باعث می‌شود ساختار برنامه چندوجهی و پویا باشد. این برنامه تلاش کرده در ایام جنگ که التهاب روانی جامعه در اوج قرار دارد، نقش رسانه‌ای خود را ایفا کند و در همین روزهای ملتهب جایگاه خود را به‌عنوان یک ابزار ادبی هنری در مدیریت افکار عمومی تثبیت کند. این برنامه تلاش کرده در دل روزهایی که بیشتری رقابت بین اخبار خوش و تلخ وجود دارد در فضای تلخ به وطن و حس میهن‌دوستی با ابزارهای ادبی و هنری مخاطب را با خود همراه کند. در این میان برنامه سحرگاهی «ماه خدا» به سنت هرساله با اجرای حسن سلطانی و با حضور حجج اسلام حمیدرضا جعفری و مهدی نخلوی و مناجات‌خوانی حاج منصور ارضی سحرهای ماه رمضان به‌صورت زنده روی آنتن می‌رود. اما پخش شبکه یک سیما از همان روزهای آغازین جنگ رمضان همراه مردم شد. برنامه «ایران امروز» با رصد اخبار و رویدادهای جنگ رمضان، ضمن پوشش لحظه به لحظه عملیات وعده صادق ۴، مروری بر آنچه هر روز در سطح شهر از مقاومت مردم ایران و همراهی‌شان با نیروهای مقتدر نظامی برای نزدیک شدن به پیروزی دارد. در همه این گزارش‌ها و تصاویر ارسالی مردم به یک حقیقت مشترک اشاره می‌کنند و آن ایستادگی و مقاومت در مقابل دشمن آمریکایی و صهیونی است. حال‌وهوای مردمی که کشورشان مورد هجوم قرار گرفته، به‌واسطه ماه رمضان ارادت به امیرالمؤمنین، خیلی خاص و متفاوت شده است. در کنار آن برنامه «ایران ما» نیز با دربرگیری ویژه برنامه‌های استانی هر روز را به یک استان اختصاص داده و پخش مستقیم و آنتن را به ویژه برنامه‌های مربوط به روزهای سوگ و مقاومت اختصاص داده است.

مطالبه‌گری و همدردی و همدلی از قاب «زمانه» تا «کشور دوست»

شبکه دو سیما با برنامه سحرگاهی «زمانه» کنداکتور رمضان خود را بست. برنامه‌ای برای بررسی و تحلیل دغدغه‌های روز خانواده‌های ایرانی در امتداد همان زمانه‌ای است که مردم می‌شناسند؛ یعنی همان حال‌وهوای برنامه زمانه را که رصد اخبار روز و تحلیل آن بود را دارد، ولی معطوف به سحرگاه و ماه رمضان شده است. بدیهی است که در روزهای جنگ رمضان این برنامه کاملاً معطوف به موضوعات روز و اخبار مربوط به مقاومت و اقتدار ایران شده است. «زمانه» هم‌زمان با روزهای دفاع از کشور، در چند نوبت روانه آنتن می‌رود. این برنامه هر سحر ماه مبارک رمضان حوالی ساعت ۳:۳۰ با مداد و هر شب در ۲ نوبت در ساعات ۲۱ و ۲۲ پخش می‌شود. «زمانه» با اجرای امین سلیمی و محسن آزادی تلاش دارد با ترکیب آیت‌های دعا و مناجات، گفتگوهای قرآنی، حضور مهمانان ویژه و تحلیل‌های فرهنگی و اخلاقی، فضایی از آرامش و امید را برای مخاطبان فراهم کند. پخش «زمانه» از شبکه دو و نسبت آن با مناسبت‌های اجتماعی و تاریخی نشان می‌دهد این برنامه آگاهانه در مرز بازیگری حرکت می‌کند؛ مرز میان روایت رسمی، مطالبات مردمی و همراهی با زیست‌روزمره مردم، همان چیزی است که مخاطبان در شبکه دو در این

برنامه مشاهده می‌کنند. برنامه «کشور دوست» که روزهای آغازین ماه رمضان را با اجرای المیرا شریفی مقدم شروع کرد و با محور «حال خوب برای ایران»، هر شب از قاب شبکه دو سیما روی آنتن رفت در روزهای جنگ رمضان باچینش آیت‌های متعدد روان‌شناسی، سعی دارد تا مسائل زندگی روزمره را در قاب رسانه منعکس و آن را برای مخاطب قابل تامل کند. این برنامه فضایی گفت‌وگومحور دارد و ساختارش مجله‌ای است. مجید یحیایی و محمد قاسمی این روزها در قامت مجری در این برنامه حضور دارند و درباره آنچه خانواده‌ها در روزهای ملتهب جنگ بدانند آگاهی می‌بخشند. این برنامه یادآوری می‌کند که ملت ایران در طول تاریخ در خور جایگاه تمدنی و فرهنگی‌اش پست و بلندهای اجتماعی فراوانی را پشت سر گذاشته است؛ از حملات نظامی گرفته تا بحران‌های اجتماعی و فرهنگی. اما آنچه در این میان همواره برجسته بوده، روحیه مقاومت این مردم است. ایران به‌ویژه در دوران معاصر، نه در مواجهه با دشمنان خارجی بلکه در شرایط تهدیدهای داخلی نیز توانسته است با سیاست پایداری فرهنگ‌سازی کند.

علاج در جنگ رمضان

شبکه سه سیما به رسم هر سال با برنامه «مخفل» به تهیه‌کنندگی هاشمی گلپایگانی در ماه مبارک رمضان هر روز هنگام افطار مهمان‌خانه‌های مخاطبان است. برنامه‌ای با حضور پنج میزبان بین‌المللی حامد شاکرنژاد، احمد ابوالقاسمی، سیدکاظم روح‌بخش، سیدجلال معصومی و سیدحسین اللحو و اجرای رسالت بودزی با دعوت از مهمانان از سراسر کشور در زمینه حفظ و قرأت قرآن و حضور میزبانان و تماشاگران روی آنتن می‌رود و به دلیل تولیدی بودنش از فضای جنگ و وقایع این روزها فاصله گرفته است. با این حال برنامه سحرگاهی «ماه من» با اجرای نجم‌الدین شریعتی، سحرهای ماه مبارک رمضان ساعت ۳ بامداد مهمان‌خانه‌های مردم روزه‌دار است و تلاش کرده با دعوت از مهمانان و بیان مباحث مختلف در حوزه نظامی همچنان در فضای جنگ و مقاومت تولید محتوا کند. با این حال دو برنامه «علاج» و «جنگ رمضان» که در پخش شبکه سه تهیه شده‌اند هر روز تلاش می‌کنند مخاطب را با حال و هوای این روزها همراهی کرده روند سوگوار و مقاومت مردم در سراسر کشور را به نمایش بگذارند. هرچند برنامه «علاج» نیز سعی کرده با مونتاژ و مجری‌اش فضای جنگ و مقاومت و اقتدار مردم را روی آنتن به تصویر بکشد اما در این شبکه برنامه «جنگ رمضان» نیز با اجرای میثم آقابگی و محمد جعفر خسروی تلاش کرده با دعوت از مهمانان و گفت‌وگو با کارشناسان حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی فضای برنامه را علاوه بر اطلاع‌رسانی از موضوعات روز معیشتی مردم به روشنگری نزدیک کند. نکته قابل تأمل آن است که در میانه جنگ رسانه‌ای، آنچه بیش از هر چیز نیاز است، هم‌افزایی گفت‌مانی در سطح نخبگان و اقشار مختلف جامعه است که انتظار می‌رود ویژه‌برنامه‌های شبکه‌های سیما این نقش را ایفا کنند.

ایجاد آرامش در جامعه

در روزهایی که جامعه با موجی از اخبار اضطراب‌آور، شایعات گسترده و عملیات روانی سازمان‌یافته دشمن مواجه است، انتظار گسترده‌ای از رسانه ملی و خصوصاً

برنامه‌های موفق و مجریان پیشکسوت این است که برنامه‌های آرامش‌بخش، منصف و واجد رویکردی مسئولانه روی آنتن برود. با این حال فصل جدید «هزارداستان» با عنوان «پریزاد رویای زندگی»، در شبکه نسیم تلاش کرده گفتمان امید را نه در قالب جملات کلی، بلکه در دل تجربه‌های واقعی و دستاوردهای علمی بازنمایی کند. این برنامه در شب‌های رمضان با اجرای محمدرضا شهیدی‌فر به یکی از برنامه‌های مورد توجه سیما بدل شد. حضور علی زارعان و فؤاد صفاریان‌پور در مقام تهیه‌کننده به این برنامه اعتباری مضاعف بخشیده است. صفاریان‌پور پیش از این هم تولید این برنامه را بر عهده داشته است و جزو برنامه سازان مولف است که هم در صداوسیما و هم در شبکه نمایش خانگی برنامه تولید کرده است. خود شهیدی‌فر هم پیش از این میزبانی این برنامه را بر عهده داشته است و حالا دوباره در فصل جدید برنامه دیده می‌شود. تمرکز برنامه بر موضوعات پزشکی و درمانی و تلاش می‌کند نگاهی تازه به این گفتمان داشته باشد. «پریزاد» با روایت تجربه‌های زیسته، موفقیت‌های درمانی و همدلی میان مردم و تیم سلامت را به تصویر می‌کشد. با این حال شبکه نسیم برای ویژه‌برنامه‌ای که برای جنگ رمضان تدارک دید سراغ محمدرضا شهیدی‌فر رفت و برنامه «من ایرانم» را با محتوای مقاومت و همدلی مردم ایران به شبکه نسیم آورد. شهیدی‌فر در این برنامه گفت‌وگومحور سراغ موضوعات و راه‌حلهایی برای آرام بخشی و آگاه‌سازی افراد جامعه در موقعیت‌های بحران می‌رود که با توجه به تجاوز صهیونیستی - آمریکایی به کشورمان پیش آمده است. پرداختن به برخی موارد اجتماعی، مسائل روز، بهداشت روان و مسائل فرهنگی از دیگر موضوعات این برنامه است که ساعت ۲۲ از شبکه نسیم پخش می‌شود.

قهرمانان کادر درمان روی آنتن رمضان

از آغاز ماه مبارک رمضان و جنگ ایران‌ایران یک نکته کاملاً مشهود است و آن اینکه همه ایرانیان برای حفظ و نگهداری وطن به میدان آمده‌اند. تمام آن‌هایی که در شرایط عادی نگرشی متفاوت داشتند، حالا بر سر اتحاد و نگهداری از وطن، به یک حرف و عقیده رسیده‌اند و تمام وجودشان را برای حفظ کشورشان گذاشتند. شبکه سلامت با این رویکرد ویژه برنامه «ماه ما» را روی آنتن برده است. این برنامه قصه‌های واقعی بیماران و قهرمانان کادر درمان را روی آنتن رمضان می‌برد. «ماه ما» با اجرای اسماعیل باستانی برای نخستین بار در قالب نمایش زنده، داستان واقعی بیماران و تلاش‌های تیم درمان را روایت می‌کند و از طریق این تجربه، چرخه کامل فرایند درمان به مخاطب نشان می‌دهد. این اتفاق باعث شده، مخاطب علاوه بر شنیدن روایت، داستان واقعی بیمار و تیم سلامت و کادر درمان را نیز در قالب نمایشی تجربه کند. این تجربه جدید، وجه تمایز ویژه‌ای نسبت به سال‌های قبل ایجاد کرده و باعث جذاب‌تر شدن برنامه شده است. تجربه «جنگ رمضان» ۱۴۰۴، بار دیگر نشان داد که رسانه ملی، اگر با رویکردی حرفه‌ای، متوازن و مسئولانه مدیریت شود، می‌تواند در حساس‌ترین لحظات تاریخی، به عاملی قدرتمند برای وحدت و امید ملی تبدیل شود و سنگری مستحکم برای دفاع فرهنگی کشور برآید. در هم‌تنیدگی سوگ و مقاومت در ماه مبارک رمضان، جلوه‌ای خاص و متفاوت از اراده یک ملت را به تصویر کشید و رسانه ملی، به درستی، انعکاس‌دهنده این حقیقت مشترک؛ ایستادگی و پایداری در مقابل دشمن، شد.